Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету
_____ /Р.І. Грешко
«12» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Антикризове управління в корпоративних фінансах»

Вибіркова

Освітньо-професійна програма	**Фінанси, банківська справа та страхування**
Спеціальність	**072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**
Галузь знань	**07 «Управління та адміністрування»**
Рівень вищої освіти	**третій (освітньо-науковий)**
Факультет	**економічний**
Мова навчання:	**українська**

Чернівці – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Антикризове управління в корпоративних фінансах» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 27.05.2024 року, протокол № 8 та введена в дію наказом ректора № 184 від 29.05.2024 р.

Розробники:

Абрамова А.С., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

Викладачі:

Абрамова А.С., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

Погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» і затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри _____ Нікіфоров П.О.

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від « 12 » серпня 2024 року.

Голова методичної ради економічного факультету _____ Грешко Р.І.

©Абрамова А.С. 2024 рік

1. Мета навчальної дисципліни «Антикризове управління в корпоративних фінансах**»** – формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про концепцію антикризового управління в корпоративних фінансах у ринковій економіці на основі вивчення закономірностей розвитку економічних процесів, теоретичних засад антикризового управління, методології розпізнавання, діагностики, прийняття та реалізації управлінських рішень щодо запобігання або подолання кризи суб'єктів господарювання.

2. Пререквізити. Навчальна дисципліна **«**Антикризове управління в корпоративних фінансах**»** відноситься до вибіркової компоненти та згідно структурно-логічної схеми ОНП слухається здобувачами у другому семестрі першого року навчання.

3. **Результати навчання.** Відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (ОНП: «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності

ЗК01. Здатність застосовувати спеціальні інструменти і методи, необхідні для виявлення і розв'язання суттєвих проблем у сфері професійної діяльності та науки, розширення та переоцінки уже існуючих знань і професійної практики, продукувати нові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

СК02. Здатність до формулювання наукових проблем і завдань та розробки стратегій їх розвязання на основі інтеграції знань з різних наукових сфер та застосуванням системного підходу.

СК05. Здатність використовувати інструменти грошово-кредитного регулювання координації бюджетно-податкової та монетарної політики.

СК06*. Здатність розробляти механізми фінансової та страхової діяльномсті на державному, регіональному та корпоративному рівнях з акцентом на антропологічні фінанси.

Програмні результати навчання

ПРН01. Мати необхідні концептуальні знання, самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези в рамках фінансової науки та на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ПРН04. Вміти розробляти проєкти у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, управляти ними і здійснювати пошук партнерів для їх реалізації.

ПРН07. Вміти виконувати на основі обраних методів оригінальні наукові дослідження на відповідному фаховому рівні та досягати наукових результатів, які формують нові знання для розв'язання актуальних фінансових проблем.

ПРН11. Вміти критично оцінювати сучасні соціально-економічні процеси в країні та у світі, усвідомлювати тенденції глобальних змін у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПРН12*. Вміти обгрунтовувати рекомендації щодо застосування досягнень світової та вітчизняної фінансової науки для розробки фінансової політики держави з акцентом на антропологічні фінанси.
ПРН13*. Самостійно виявляти та аналізувати актуальні мікро- та макроекономічні проблеми, визначати механізми їх вирішення з позицій фінансової політики держави, у тому числі на базі теорії і практики поведінкових фінансів.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Студії з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку»													
Форма навчання	**Рік підготовки**	**Семестр**	**Кількість**			**Кількість годин**							**Вид підсумкового контролю**
			кредитів	**годин**	**змістових модулів**	**лекції**	**практичні**	**семінарські**	**лабораторні**	**самостійна робота**	**індивідуальні завдання**	
Денна	1	2	3	90		10	20			60			залік

4.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма навчання					
	Усього	л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Теоретичні основи антикризового управління в корпоративних фінансах						
Тема 1. Теоретичні основи антикризового управління 1. Економічна сутність та завдання антикризового управління. 2. Причинно-наслідковий механізм економічних криз. 3. Циклічність економічних криз.	8	2	2			5
Тема 2. Аналіз факторів впливу на діяльність суб'єктів корпоративних фінансів 1. Фінансово-економічні кризи в діяльності суб'єктів корпоративних фінансів. 2. Аналіз зовнішнього середовища. 3. Роль управлінського апарату у системі антикризового управління суб'єктів корпоративних фінансів 4. Використання інноваційного потенціалу при фінансовому оздоровленні	10		2			7

Тема 3. Особливість антикризового управління суб'єктів корпоративних фінансів* 1. Економічний механізм виникнення кризового стану суб'єкта корпоративних фінансів. 2. Специфіка системи, процесів та механізмів антикризового управління. 3. Ключові напрями антикризового управління.	10		2			8
Модуль 2. Інструментарій антикризового управління в корпоративних фінансах						
Тема 4. Методи прийняття управлінських рішень при антикризовому управлінні* 1. Підходи до вибору методів прийняття управлінських рішень. 2. Державні методики проведення діагностики фінансового стану та загрози банкрутства суб'єктів корпоративних фінансів. 3. Управління фінансовою санацією.	11		2			9
Тема 5. Концептуальні положення діагностики кризи 1. Мета, завдання та концептуальні положення комплексної діагностики кризи. 2. Експрес-діагностика фінансового стану суб'єкта корпоративних фінансів. 3. Прогнозування перспективи виникнення та розвитку кризових ситуацій.	11	2	3			6
Тема 6. Стратегічні та тактичні аспекти антикризового управління* 1. Моделі поведінки суб'єктів корпоративних фінансів в кризових ситуаціях. 2. Планування як вид управлінської діяльності. 3. Стратегічний та тактичний план як основа антикризового управління. 4. Етапи реалізації управлінських антикризових рішень.	10		2			8
Тема 7. Діагностика потенціалу виживання підприємства 1. Потенціал виживання суб'єкта корпоративних фінансів. 2. Ресурсні передумови виживання суб'єкта корпоративних фінансів. 3. Методологічні основи оцінки можливостей розвитку.	10	2	2			6
Тема 8. Антикризова програма та формування системи антикризового управління	10	2	3			5

1. Програмно-цільовий підхід в антикризовому управлінні. 2. Антикризові програми і плани: напрями та інструменти реалізації. 3. Стратегія розвитку корпоративного фінансового сектору.						
Тема 9. Антикризове управління: механізм держави та технології бізнесу 1. Ключові тенденції поширення кризових явищ в умовах глобальної нестабільності. 2. Державна антикризова політика та управління: основні дефініції. 3. Концепція контролінгу. 4. Антикризове регулювання як функція управління бізнесу та його фінансова складова.	10	2	2			6
Усього годин	90	10	20			60

**Примітка:* теми, винесені на самостійне вивчення

4.3. Зміст індивідуальних завдань для самостійної роботи аспіранта

№ п/п	Завдання полягають в аналізі проблем функціонування окремих сфер фінансової системи на національному та глобальному рівнях	К-сть годин
1.	Дискусійні та проблемні питання причин економічних криз у сучасних дослідженнях	10
2.	Джерела фінансування інвестицій в умовах обмежених фінансових ресурсів у рамках антикризового управління суб'єктів корпоративних фінансів	10
3.	Прогнозування кризи з використанням кількісних і якісних методів	10
4.	Вплив діджиталізації на створення та розвиток нових технологій у сфері антикризового управління	10
5.	Дискусійні та проблемні питання розроблення та реалізації антикризової стратегії управління	10
6.	Аналітична основа регулювання кризових ситуацій суб'єктів корпоративних фінансів	10
	Усього:	**60**

5. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для викладання навчальної дисципліни «Антикризове управління в корпоративних фінансах» можуть бути використані наступні освітні технології:

Використання онлайн-презентацій: вони можуть бути створені викладачем або здобувачем та включати пояснення концепцій, приклади і вправи, щоб здобувач міг краще зрозуміти матеріал. Використання платформ для веб-конференцій, таких як Zoom або Google Meet, дозволяє здобувачам та

викладачам спілкуватися в режимі реального часу. Викладач може проводити лекції, задавати запитання та спілкуватися зі здобувачами.

Використання соціальних мереж: використання платформ соціальних мереж, таких, наприклад, як Facebook або Telegram може стимулювати активну комунікацію між здобувачами та викладачем. Це дозволяє здобувачам ділитися думками, задавати запитання та обговорювати теми, пов'язані з функціонуванням фінансових систем національного і глобального рівнів.

Використання онлайн-платформ для навчання: Існують спеціалізовані онлайн-платформи для навчання (до прикладу Київська школа економіки), які надають доступ до курсів з фінансових дисциплін. Ці платформи можуть містити відеоуроки, завдання, оцінювання та форуми для обговорень.

Ці технології можуть використовуватися окремо або в поєднанні з:

- вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні роботи);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- проблемно-пошукові методи;
- ситуаційні завдання;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- розв’язування практичних ситуацій;
- можливість зарахування результатів отриманих у рамках неформальної освіти;
- підсумковий контроль – залік.

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

6.1. Критерії підсумкового оцінювання

Навчальний матеріал розподілено за дев’ятьма темами, три із них оцінюються максимально по 6 балів, інші шість тем – по сім балів. Сумарно під час навчання здобувач може отримати максимально 60 балів; ще максимально 40 балів він може отримати під час заліку.

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, фіксований виступ, творча робота, наукова публікація) відповідь здобувача, презентація матеріалів з аналізу заявлених тем.

Форма підсумкового контролю – залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- презентація результатів виконання індивідуальних завдань;
- презентація результатів виконання командних завдань;

- ділові ігри;
- розв’язування практичних ситуацій;
- тестування;
- письмові контрольні роботи.

6.2. Розподіл балів, які отримують здобувач

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)									Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	**40**	**100**
6	**6**	**6**	**7**	**7**	**7**	**7**	**7**	**7**		

Т1, Т2 ... Т9 – теми змістових модулів.

6.3. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Антикризова економічна політика: наукові засади формування та впровадження : навчально-методичний посібник. А. С. Павловська А.С., Руденко О.А. ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. у-т. Черкаси : ЧДТУ, 2020. 151 с.
2. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. За ред. : Портна О.В., Єршова Н.Ю., Юр’єва І.А. Видавництво «Магнолія 2006», 2018. 283 с.
3. Борзенко В.І. Антикризове управління: навч. посіб. Видавництво Іванченка.І С. 2016. 232 с.
4. Боронос В Г. Управління фінансовою санацією підприємств: підруч. / за ред. В. Г. Боронос, І. Й. Плікус. Суми: Сумський державний університет, 2022. 459 с.
5. Коваленко О.В. Антикризове управління: теорія, методологія та механізми реалізації : монографіяю / за ред. О.В. Коваленко; Запоріз. держ. інж. акад. Запоріжжя : ЗДІА, 2021. 466 с.
6. Коваленко Ю.М. Управління фінансовими активами: підруч.: у 2 ч. Ч. 1. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 498 с.

7. Кульчій І.О. Антикризове управління: навч. посіб. Полтава: ПолтНТУ, 2016. 120 с.
8. Павловська А.С., Руденко О.А. Антикризова економічна політика: наукові засади формування та впровадження : навч.-метод. посіб. Черкаси : ЧДТУ, 2020. 151 с.
9. Ткач Є.В., Нікіфоров П.О. Фіскальна і монетарна політика: макроекономічний аналіз та інституційне середовище: навч.посіб. Чернівці: Чернівец.нац.ун-т ім. Ю.Федьковича. 2022. 20 с. https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4734
10. Фінанси, банківська справа та страхування. Менеджмент публічних фінансів: підручник для магістрів / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 256 с.
11. Фінанси, банківська справа та страхування. Управління фінансами: мікро- і макрорівень: підручник для магістрів / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 325 с.
12. Фінансовий простір України в умовах глобалізаційних і деглобалізаційних трансформацій: монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України С.В. Онишко. Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. 686 с.
13. Фінансова санація і антикризове управління підприємством : навч. посіб. / М.К. Бондарчук, І.В. Алєксєєв; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. 267 с

7.2. Допоміжна

1. Антикризове корпоративне управління: теоретичні та прикладні аспекти / С.С. Гасанов, А.М. Штангрет, Я.В. Котляревський та ін. К., 2012. 301 с
2. Антикризове управління на підприємстві: фінансово-організаційні аспекти: навч. посіб. / С. В. Глущенко, С. В. Івахненков. Київ : НаУКМА, 2020. 92 с.
3. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. / І.В. Кривов'язюк. Київ : Видавничий дім "Кондор", 2020. 396 с.
4. Ареф'єв С.О. Генезис антикризового управління використанням потенціалу підприємства. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія / за ред. О. В. Ареф'євої. Київ: ФОП Маслаков, 2019. С. 14-21.
5. Бірбіренко С., Орлов В., Мокруха Н. Антикризове управління як інструмент забезпечення економічної стійкості підприємства в умовах пандемії COVID-19. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL : https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/940.
6. Бровко Л.І., Сірко А.Ю., Крюкова Г.В. Економічна сутність антикризового управління підприємством. *Modern economics*. 2019. № 15. С. 36-40.
7. Гудзь О.Є. Формування стратегії антикризового управління підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 2. С. 4-10.
8. Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 р. № 534 / Урядовий портал. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-programistimulyuvannya-ekonomiki-534-270520?fbclid=IwAR105_-5sR5UCYKqYEWQ2s4yLHzf-kxL-po9ah8wZLVC7r9K9IezbV0sVhk.
9. Джеджула В.В., Єпіфанова І.Ю., Оранська Н.О. Оцінювання ефективності антикризового управління підприємства за умов інноваційного розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 11. С. 10-14.
10. Миськів Г.В., Білик В.М. Сутність та види антикризового управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2024. № 1.

https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2871/2907. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.25.
11. Пасічний М.Д. Фінансова політика держави: монографія. К : Київський нац. торг.-екон. ун-т. 2019. 440 с.
12. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві. К.: КНЕУ, 2004. 268 с.
13. Управління компанією в умовах кризи. Посібник для членів рад директорів. URL : https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/mgrt/navigatingthroughcrisis-ukranian.pdf.
14. Kundenko A., Dorosh M., Baraniuk I., Itchenko D. Crisis management of small and medium businesses in regional economic policy system. Economic AnnalsXXI. 2015. No 5-6. P. 108-111.

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: https://amcu.gov.ua/
2. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: http://www.rada.gov.ua/
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України URL: http://www.ukrstat.gov.ua
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: http://me.kmu.gov.ua/
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/
6. Офіційний сайт Institute for Crisis Management. URL: https://crisisconsultant.com/

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
3. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua